

Nr 417.

Av herrar **Lithander** och **Osberg**, *angående vissa åtgöranden till främjande av exporten av gatsten från Bohuslän.*

Till statsrådet och chefen för socialdepartementet hemställde ordföranden i Askums arbetslöshetskommitté om exportlicens för bohuslänsk gatsten den 16 oktober 1935 i skrivelse så lydande:

»Till Chefen för kungl. socialdepartementet,

Herr statsrådet G. Möller,

Stockholm.

Under återopande av det samtal, som undertecknad jämte representanter för stenindustriarbetareförbundets avdelningar samt arbetarekommuner inom Askums kommun, herr Axel Karlsson och Linus Lind samt v. ordföranden inom Askums kommunalfullmäktige herr E. G. Lindberg, hade med Eder herr statsråd vid Edert besök i Brastad söndagen den 12 okt. 1935, och där vi framhöll för Eder den prekära ställning Askums kommuns stenhuggare och övriga befolkning kommit uti på grund av den rådande krisen inom stenindustrien, och dels på grund av att respektive bolag inom nämnda industri har för avsikt att helt eller delvis förflytta sin blivande verksamhet från denna kommun. Därigenom har kommunens många stenindustriarbetare försatts i en synnerligen svår belägenhet, i all synnerhet som de flesta av dem äro ägare till egna hem för vilkas uppförande de flesta häfta i avsevärd skuld.

I anledning av den stora arbetslöshet som råder, och genom påtryckningar från resp. fackföreningar inom kommunen, har det lyckats undertecknad att komma i förbindelse med en utländsk köpare av stenprodukter och som resulterat uti att försäljning kan ske på cirka 30,000 tons storgatsten, av de för stenhuggare inom denna kommun bäst lämpliga stensorter att levereras med 1,000 till 2,000 tons per månad, samt till priser i full enlighet med mellersta Bohusläns prislistas bestämmelser, och utan inskränkning i driften. På leveransen skulle cirka 150 stenhuggare erhålla arbete i 1½ år, och kommunen skulle genom densamma tillföras ett belopp av cirka 600,000 kronor, i stället för att om folket skall gå arbetslösa, stat och kommun får utbetala cirka 200,000 kronor till arbetslöshetshjälp och fattigvårdsunderstöd.

Då jag är gammal erfaren tjänsteman inom stenindustrien vågar jag försäkra, att alla kostnadsberäkningar och övriga åtgöranden i samband med den tilltänkta leveransen äro fullt tillförlitliga. Jag vill även framhålla att alla riskmoment i fråga om betalning etc. äro borteliminerade då all levererad sten skall betalas kontant vid inlastningen och samtidigt godkännas av köparen.

Då ju för närvarande exportförbud å gat- och kantsten är gällande, har jag självfallet möjlighet att avsluta kontrakt på ovan angivna affär, endast under förutsättning att exportlicens för leveransen kan erhållas. Jag tillåter mig därför göra en vördsam förfrågan huruvida möjlighet förefinnes att

erhålla licens, om affären uppgöres under fullt sunda former, och med förståelse för stenindustrien och dess arbetare. För de många nödställda arbetarna inom kommunen som för kommunen i dess helhet, skulle givetvis ifrågavarande avtals förverkligande vara av synnerligen stort värde, och som såväl fackföreningar och arbetarekommuner, som kommunen i dess helhet, står bakom mig i denna affär, så skulle ett tillmötesgående från regeringens sida i denna sak hälsas med tillfredsställelse.

I hopp om att herr statsrådet, som ju väl känner till det betryckta läget inom Bohusläns granitkommuner, upptager min förfrågan till behandling inom regeringen, samt utverkar ett gynnsamt svar, tecknar

Hovenäset den 16 oktober 1935.

Vördsammast

Arthur Hansson,

Ordf. i Askums arbetslöshetskommitté.»

Den 14 december avläts följande skrivelse:

»Till Chefen för kungl. socialdepartementet,

Herr statsrådet G. Möller,

Stockholm.

I skrivelse av den 16 oktober innevarande år gjorde jag hos Eder en vördsam förfrågan om huruvida möjlighet förefinnes för erhållande av exportlicens till utlandet av gatsten. I omnämnda skrivelse framhöll jag också de skäl som låg till grund för min förfrågan, detta i enlighet med herr statsrådets önskan vid vår uppvaktning i Brastad den 12 oktober, och Eder begärda skrivelse i ärendet.

Då jag förmodar att herr statsrådet vill tillmötesgå oss med ett svar på ovan anförda skrivelse, vore vi tacksamma om detta kunde erhållas fortast möjligt.

Hovenäset den 14 december 1935.

Vördsammast

Arthur Hansson,

Ordf. i Askums arbetslöshetskommitté.»

Något svar på dessa skrivelser har till dato icke inkommit.

Under föregående år gjorda liknande framställningar om exportlicens på gatsten hava lämnats obeaktade.

Då det torde vara en obestriddig nödvändighet att tillvarataga varje tillfälle till avsättning av bohuslänsk granit som erbjudes erfordras en helt annan och mera affärsmässig handläggning av frågor rörande bohuslänsk granit än som visat sig vara fallet.

Ävenledes bör undersökas huruvida icke för stenindustrien vida gynnsammare förhållanden inträda under friare former för handeln än som är möjligt under rådande exportmonopol.

Under hänvisning till ovanstående hemställes, att riksdagen ville besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa,

att vid handläggning av inkommande framställningar om export av gatsten en snabbare behandling av dessa ärenden iakttages samt att ingen hämsko lägges på de möjligheter till export som förefinnas.

Ävenledes torde undersökas om icke ett upphävande av exportmonopolet vore till obetingat gagn för den bohusska stenindustrien.

Stockholm den 23 januari 1936.

Edvard Lithander.

Oscar Osberg.
